

Ko se narcise smejejo

Samo 7 kandidatk za prvo mesto. Nuška Oman je dobila od občinstva 217 srčkov, Tončka Sodja, ki je zasedla drugo mesto, pa samo 60



V okviru letošnjega tedna narcis, ki poteka od 13. do vključno 19. maja, je turistično društvo na Jesenicah poleg ostalih prireditev organiziralo tudi izboritev miss narcis 1963.

V hotelu "Pošta" se je v sredo zvečer zbralo prav gotovo rekordno število Jeseničanov pa tudi drugih, pretežni del moških z namenom, da bi prispevali svoj delež za najlepšo dekle sziroma kraljico narcis, ki bo nosila ta naslov do prihodnje pomladi.

Na žalost pa je bila letos izbira bolj skromna kot lani, saj je komaj 7 deklet dobilo toliko srčkov, da so lahko nastopala v konkurenci za prvo mesto. Nekaj minut pred polnočjo je komisija zbrala od teh kandidatk od gledalcev podarjene srčke in vsaki dodala še svojo oceno, točno ob polnoči pa razglasila rezultate.

Čo oceni publike je dobila prvo mesto 18-letna Nuška Oman z Hrušice in sicer 217 srčkov, po oceni komisije pa je dobila največ točk 24 letna Tončka Sodja, doma z Blejske Dobrave. Komisija je kljub nekaterim prednostim, ki jih ima prikupna in simpatična Tončka morala upoštevati razliko 157 srčkov, ki jih je dobila Nuška več.

Tako bo do maja 1964 nosila naslov kraljice narcis Nuška Oman z Hrušice.

ZDRAVKO ANDERLE

«Kaj takega sploh nisem sanjala. S stricem sem šla na prireditev in... Sama ne vem...»

Tako je vsa iznenadena pravila osemnajstletna Nuša Oman z Hrušice pri Jesenicah, ki so jo, kot kaže slika, letos izbrali za miss narcis.

Bilo je v sredo zvečer. V hotelu Pošta na Jesenicah je bila izredna stvar — v notranjih prostorih je bilo živahno veselo, vse zasedeno in pred vhom so ljudje spraševali, če je že izvoljena miss narcis. Bil je turistični ples. Vines pa izboritev miss narcis.

To je bila že druga taka prireditev. Lani je Turistično društvo na Jesenicah uvedlo posebno prireditev z izbiro najprikupnejše udeleženke.

Obširne poljane v Planini pod Golico, kjer se v tem majskem času razbohoti opojni vonj belih narcis, naj bi tako dobile svoje predstavnice v nasmejanih obraznih nežnega spola. Narcise naj bi se zasmejale in privabile v to očarljivo prirodo več ljubiteljev lepote itd.

Ves teden so na Planini pod Golico in na Jesenicah razne prireditve v okviru «tedna narcis». Zaključna prireditev pa bo v Planini pod Golico v nedeljo 19. maja. Nastopale bodo folklorne skupine z Hrušice in z Jesenic.

In kaj pravijo posamezniki?

Da se nihče ne bo nikomur zameril tokrat kar brez imen:

**Na Jesenicah
so izvolili
lepotico
narcis**

«Za razvoj turizma na Jesenicah je ta prireditev in celotni «teden narcis» zelo privlačna oblika. Turizem v naši občini je premalo razvit. To je lahko ena izmed oblik za razvoj te dejavnosti.»

«Morda bi kazalo izbrati te miss drugače pripraviti. Vsi-ljuje se bojazen, da se te prireditve zmaljšajo na navadna sindikalna veselica.»

«Če že govorimo o miss narcis» in zahtevajo vstopnino na to prireditev, potem bi pa že mogli vsaj na mize postaviti šope narcis, da bi jih človek vsaj lahko videl.»

Drugi odgovori so si precej podobni. Govorijo o simpatijah do izbrane miss, omenjajo potrebo skrbnejših priprav za prireditev in priznavajo potrebo takih organizacij, ki naj bi postale tradicionalne.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

TAKESHI SHIMOMURA, pravnik v ministrstvu za zdravstvo v Tokiu, je prav tak kot si navadno zamišljamo predstavnike japonskega naroda: tih, prijazen s prikritim nasmehom na ustnicah, z gladkimi črnimi lasmi in nekoliko postrani vrezanimi očmi. Slučajno smo se srečali z njim, ko se je zadrževal v zavodu za zdravstveno varstvo. Pogovor v angleščini ni bil gostobeseden.

● Namen vašega potovanja?

— Pripravljamo desetletni program razvoja zdravstvene službe. Zanimajo me izkušnje pri načrtovanju in organizaciji. Obiskal sem že Norveško, Finsko, Dansko, SZ in Anglijo.

● Nam lahko poveste katero izmed svojih ugotovitev?

Človek iz dežele smehljaja

— Zelo zanimiva je primerjava med Anglijo, SZ in Jugoslavijo, ki se pri planiranju in organizaciji zdravstva najbolj razlikujejo: V Angliji delajo od spodaj navzgor, v SZ je vse centralizirano, pri vas pa se centralno in lokalno delo lepo dopolnjuje.

● Kako pa je s tem pri vas?

— Podobno kot v Angliji. Imamo zelo zapleten sistem zavarovanja, ki pa zajema skoraj vse prebivalce. Sproti ga dopolnjujemo, kot na primer s predpisi o zaščiti v zvezi z okužbo ozračja, vode in podobnim.

● Ali nam lahko prav na kratko opišete svoja tri-tedenska opažanja pri nas?

— Doslej sem bil v Beogradu, Rumi in Ljubljani. Ljudje so mi zelo všeč. S svojo prijaznostjo me prese-nečajo. Vtisil so prijetnejši, kot sem pričakoval. Dobil sem občutek, da se pri vas razmere zelo hitro spreminjajo, zato bi rad čez leta spet spoznal razvoj vaše države.

● Vam kaj iz našega življenja ne ugaja?

— Hrana je za naše navade pretežka. Pri nas zelo veliko jemo ribe in riž. Na deželi je taka hrana vsak dan na mizi. V Beogradu sem imel težave pri iskanju rib, v Ljubljani pa se že kar lahko hranim po svojem okusu.





Žepna kraja

Indonezijski predsednik dr. Sukarno se je med sprejemom kitajskega predsednika Li-Sao-Liča na letališču v Džakarti preizkušal tudi v žepni kraji. Svojemu obrambnemu ministru Leimenu je med igranjem vojskih koračnic izvelkel iz zadnjega žepa denarnico. Novinarji so zapisali, da je to storil, da bi kitajskemu gostu pokazal, kako prazna je ministrova denarnica (slika levo).

Zahrbtnen umor v Rimu

Rimska policija išče skrivnostnega zločinca, ki je umoril 22-letno plavalcko iz Münchena Christo Waninger. Sprva so umor osunili Christinega zaročenca Angelo Galassija, ki pa je odpadel, ker je imel alibi. Zdaj je policiji znano samo, da je morivec nosil modro obleko in da je bil razmeroma še mlad (na sliki desno žrtev zahrbtnega umora).



Obisk predsednika Naserja na Gorenjskem

Svet ob zelenem Nilu naglo spreminja svojo podobo ...

Sredi tedna so ljudje na Gorenjskem pozdravili med vožnjo po cesti do Brda in nazaj predsednika Naserja. Predsednik Združene arabske republike Naser ni bil tokrat prvič na Gorenjskem. Obiskal jo je že večkrat po letu 1956, ko je bil prvič na Bledu. Obiski predsednika Naserja v naši državi so pogosti. V tem času je predsednik Naser že petkrat pripotoval v Slovenijo. Trinajsto srečanje med predsednikom Titom in Naserjem je za ljudi na Gorenjskem tem bolj pomembno, ker smo razen zadovoljstva ob pogostih državnih stikih lahko tudi na naših ulicah in križiščih videli nasmejani obraz vladarja zelenega Nila.

Dežela ob Nilu

V desetih letih po egiptovski revoluciji se je v tej lepi deželi ob zelenem Nilu veliko spremenilo. Novi utrip življenja in vsestranski napredek države ob Suoškem prekopu je posledica spremenjenih družbenih razmer, ki so nastale po revoluciji v Kairu. Nova egiptovska oblast, na čelu katere je stal predsednik Naser, je korenito odpravila družbeno zla, ki so se v tej napol kolonialni deželi razvila že do viška. Prvi poogj za boljše življenje osiromašene vaske revščine brez zemlje, je bila razdelitev zemlje ljudem, ki jo obdelujejo. Egiptovski fe-lahi so dobili zemljo za agrarno reformo, ki jo je vlada razglasila za osnovni temelj svoje politike. Hkrati so skušali ustvariti pogoje za napredek poljedelstva in industrije, ki je v Egiptu skoraj ni bilo. Pogoji za hitrejši industrijski razvoj so bili ustvarjeni šele po letu 1958, ko so nacionalizirali Sueški prekop in ogromne denarne vire, ki so prej odhajali v tujino, zadržali za izgradnjo. Ta hiter in skokovit razvoj

svoje industrije in tovarn, naprej je zaustavil napad dveh zahodnih veselil na Egipt in sueška vojna, v kateri sta Francija in Velika Britanija z obsodbo v OZN dobili po hrbtu. V Kairu so naposled lahko začeli mirno graditi svojo državo, zakaj kolonialistična zarota je bila do nog osmešana.

Gospodarski razvoj Egipta

Gospodarski razvoj mlade države je bil prisilno zaustavljen z napadom na Sueški prekop. Toda že naslednje leto, leta 1957 so v Kairu naredili prvi načrt gospodarskega razvoja. Ta načrt je imel glavni poudarek na dveh stvareh: na industrializaciji in na razvoju poljedelstva. Več kruha in nove tovarne, to je bilo osnovno geslo vseh egiptovskih prizadevanj v tem času. Leta 1961 so po prvih uspehih že naredili desetletni načrt.

Izgradnja novih tovarn je zahtevala velika breemcna. Opremo za posamezne tovarne so morali kupiti v tujini. V lanskem letu so za opremo

novih tovarn porabili skoraj četrtino skupnega narodnega dohodka. V prvih petih letih nameravajo investirati v industrijo čez poldrugo milijardo egiptovskih funtov. Razen ogromnih sredstev za in-



Predsednik ZAR
Gamal Abdel Naser

dustrijo so namenili veliko denarja tudi poljedelstvu, predvsem za izgradnjo namakalnih naprav.

Egipt, ki je v polpretekli dobi izvažal samo polizdelke in surovine, postopno prihaja na svetovno tržišče tudi z s končnimi izdelki.

Asuanski jez

Asuanski jez je prav gotovo največje gradbišče v današnji Afriki. Ta velikanska naprava, ki bo pri uvajanju novega načina služila namakanju velikih površin sedaj neobdelane zemlje in kot vir električne energije, je po svoji razsežnosti in velikosti med največjimi jezovi na svetu. Širina jezja je 980 metrov, dolg pa je več kot tri in pol kilometra. Nil se bo po zgraditvi jezja spremenil v velikansko jezero.

Dela na tem velikanskem jezeru so tako obsežna, da bo jez v celoti dograjen šele proti koncu tega desetletja. Ko bo jez dograjen bodo lahko namakali okoli pol milijona hektarjev zemljišč, na katerih zrastejo dve do tri žetve. Tako bo Egipt postal glavna žitarica Afrike, celine, ki v preteklosti ni imela nikoli dovolj kruha.

Razen tega so v Združeni arabski republiki v zadnjih letih napredovali tudi na drugih področjih. Izboljšala se je zdravstvena slika prebivalcev, odprli so nove bolnišnice šole in stanovanja. Ljudje ob zelenem Nilu so že preživeli najhujšo dobo revščine in zaostalosti. Vsako leto je napredek nove države vse večji in bolj vsestranski.

»Včasih se tisto, kar je lepo in redko, lahko doživi samo v samotiji.«

Loren Eiseley,
ameriški publicist

»Sploh ni res, da mladi na danes ni nikoli doma. To najbolje dokazujejo računi za telefon.«

Alfred Hitchcock,
ameriški filmski režiser

»Igram v vseh deželah na svetu na klavir razen dveh izjem: Tibet je zame previsoko, Nemčija pa prenizko.«

Artur Rubinstein,
ameriški pianist

»Pesnik lahko v najboljšem primeru vznemiri svet zelo redko lahko vpliva nanj, spremeniti pa ga ni more.«

Friedrich Dürrenmatt,
švicarski dramatik

»Najboljše orožje za poražen narod je potrpežljivost.«

Konrad Adenauer,
zahodnonemški kancler

»Ze zdaj imam strah pred svojimi biografi. Po smrti ni mogoče ničesar spremeniti.«

Winston Churchill,
bivši britanski premier

»Življenjska raven — to je tek na dolgi progi s sosedi.«

Jimmy Durante,
ameriški komik

»Nikoli ne bom ničesar slabega izrekel o ljudeh, ki si laskajo. Zabvaliti se moram prav tem norcem, da sem spoznal svoje slabosti.«

François Mauriac,
francoski pisatelj

»Včasih je lažje ubiti dve muhi na en mah — kot eno mubo z dvema udarcema.«

Ludwig Erhard,
nemški vicekancler

»Kompas postane cenjen šele takrat, ko človek zaide.«

Somerset Maugham
angleški pisatelj

»Moški lahko postane ravnodušen do lepib duš, toda nikoli do lepib nog.«

Maurice Chevalier,
francoski igravec

»Taktičen človek se ne ozira niti na netaktičnosti, ki jih sam naredi.«

Stanislaw Jery Lec,
poljski satirik

»Nekateri ljudje mislijo, da so vesele narave, ker pokajo od smeha ob tujih nesrečah.«

Charles Chaplin,
angleški igravec in režiser

Francoske Vtisi slovenskega vzgojitelja z obiska v Franciji šole

Deset spričeval letno

Učenec osnovne šole dobi vsak mesec spričevalo. Tako se starši desetkrat v šolskem letu seznanijo z uspehom ali neuspehom svojega otroka in podpišejo njegove ocene. Ocenjevanje je za učitelje dokaj zahtevno in odgovorno delo.

V osnovni šoli ima velik pomen učenčeva povprečna ocena. Tisti učenci, ki se želijo po dovršenem petem razredu vpisati na gimnazijo, morajo imeti v zaključnem spričevalu povprečno oceno vseh predmetov najmanj dvanajst. Učiteljske, ki ga imajo za eno najzahtevnejših šol, je glede povprečne ocene enako rigorozno kot gimnazija.

Razen ocen za učni uspeh dobijo učenci v glavnih zvezek (dnevnik) tudi ocene za vedenje. Teh je pet. Ocenjujejo tudi mirnost in oliko.

Razen vsakomesečnega spričevala šola in dom nimata nobenih stikov. Roditeljskih sestankov, predavanj za starše, govorilnih ur in drugih oblik sodelovanja ne poznajo.

Kljub temu učenci v osnovni šoli razmeroma dobro izdelujejo. Doma ne delajo skoraj nobenih domačih vaj in mnogim domače učenje skoraj ni potrebno. Imajo sicer torbice, v katerih prinašajo v šolo zvezke in knjige, a torbic doma pogosto sploh ne uporabljajo. Poglejmo, v čem tiči razmeroma dober učni uspeh francoskih osnovnošolskih otrok.

Dvakrat dnevno v šolo

Delovni dan osnovnošolskega otroka je deljen. Vsi učenci od prvega do vključno petega razreda so dnevno v šoli polnih šest ur. Glede učnega časa ni nobene razlike in najvišji razred ima prav toliko pouka kot najnižji.

Dopoldanski del pouka traja od pol devete do pol dvanajste ure, popoldanski del pa od pol dveh do pol petih. Opoldne so učenci dve uri prosti. V tem času gredo domov kositi, lahko pa kosijo tudi v šoli. Tisti, ki kosijo v šoli, so tudi ta čas podrejeni pedagoškemu nadzorstvu. Ker kosilo ni regresirano in plačajo starši polno ceno, je razmeroma drago. Pri nas bi po tej ceni najbrž ne kosil v šoli noben otrok, v šoli XIV. pariške četrti pa jih ostaja pri južini približno tretjina.

Dopoldne in popoldne imajo učenci po dve uri in pol pouka in vsakokrat po pol ure odmora. Odmor pomeni resnično rekreacijo. Vsi otroci gredo ob vsakem vremenu na dvorišče in igrišče. Tam se sprostitijo, razgibajo in telesno toliko utrudijo, da pri pouku spet lahko mirno sedijo. Vsak paviljon ima primerno streho, pod katero se razgibajo učenci ob slabem vremenu.

V vsej Franciji ob četrtkih ni pouka. Ne glede na razred ima vsak francoski osnovnošolski otrok po 1500 minut pouka tedensko, kar je precej več kot pri nas. Naši učenci imajo namreč v prvem razredu le 990 minut pouka tedensko in tudi v petem ne več kot 1.260 minut. V tem je najbrž tudi glavni vzrok, da dosegajo francoski učenci razmeroma dobre učne uspehe.

Mnogo manj svobode

Slovenski učitelj je pri oblikovanju učno-vzgojnega procesa popolnoma svoboden. Približno tako — pa vendar ne čisto tako — je tudi v francoski osnovni šoli. Francoskemu učitelju je namreč pot skozi učno snov načrtana mnogo precizneje kot slovenskemu.

Tudi francoska osnovna šola dela po okvirnem učnem načrtu. Razlika med našim in njihovim učnim načrtom pa je znatna. Naš okvirni

učni načrt določa vzgojne smotre predmeta in niza teme za določen razred in določeno učno-vzgojno področje. Iz njega lahko učitelj popolnoma svobodno izbira tiste teme, ki jih bo izpustil in tiste, ki jih bo obravnaval. Popolnoma svobodno določa tudi čas, ki ga je namenil sprejemanju določenega poglavja učne snovi.

Francoski učni načrt za osnovno šolo, ki je mimogrede povedano šestnajst let stara zelo zajetna knjiga, pa zelo precizno odreja učitelju, kaj mora naučiti vsak mesec. Učitelj ne sme ničesar izpustiti, ničesar okrniti. Za vsako šolsko leto je učna snov razdeljena na deset enakih delov. Vsakega teh delov mora učitelj v mesecu dni naučiti, učence sprejeti in prvi znahje tudi oceniti, drugi pa dokazati.

Francoski učitelj je torej mnogo ožje vezan kot naš. Naš učitelj sme in celo mora izpuščati posamezna poglavja učne snovi, ki jo okvirno predvideva učni načrt, francoski učitelj pa ne sme ničesar izpuščati in ničesar po svoje razvrščati.

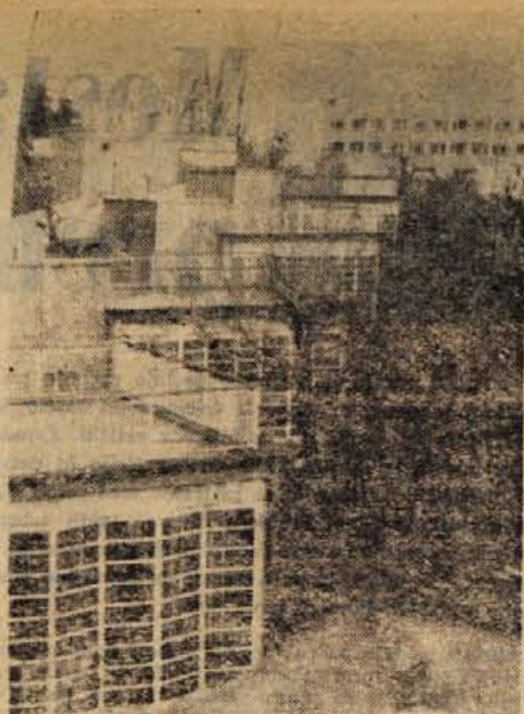
Zato je francoska osnovna šola precej bolj uniformirana kot naša.

Učitelj sofer

Ne bi bilo prav, če se ne bi pozanimal za plače francoskih učiteljev. Saj me je res zanimalo, kako živijo poklicni kolegi v gospodarsko razviti meščanski državi, ki vrh vsega mnogo da na izobrazbo. Ko smo se pogovarjali z našimi gostitelji, smo se pogosto ustavili ob primerjavah našega življenja z njihovim.

Sistem plačevanja je zelo star in ima nekaj podobnosti z onim v sosednji Avstriji. V glavnem je plačilni sistem strogo uslužbenski. Razen izobrazbe, usposobljenostnega izpita in službenih let upošteva tudi milje šole. V Parizu, kjer so v vsej Franciji najvišji življenjski stroški, dobivajo učitelji dodatek za draginjo. V glavnem se gibljejo učiteljske plače med zneski devetsto in tisoč petsto novih frankov.

Videti je, da je mogoče z njim v manjših



Razlike med novimi in starimi šolami so v Franciji takšne, kot med dnevom in nočjo

mestih in ponekod na deželi kar udobno živeti. Vsekakor je s to plačo učitelj osvobojen perečih gmotnih skrbi in se lahko ves posveti pedagoškemu delu. Čisto drugače pa je v velikih mestih, zlasti v Parizu. Tam se z devetstotimi novimi franki komaj za silo diha. Zato si iščejo zlasti učitelji — začetniki vsakovrstnih honorarnih zaslužkov. Pri tem so zelo iznajdljivi. Mnogi se udeležujejo kot zasebni instruktorji in učitelji, kot turistični vodniki in iščejo najrazličnejša dopolnilna delovna razmerja. Honorarni zaslužek je mogoče dobiti povsod, samo v šoli ne. Honorarnega dela francoska osnovna šola namreč ne pozna.

Najbolj zanimivo delo opravlja mlad učitelj (sin ruskega emigranta), ki je, kadar utegne, tudi poklicni sofer. Pogosto vodi skupine turistov skozi pariške muzeje in jim kaže znamenitosti, včasih pa sede tudi za volan in je sofer ter turistični vodnik v eni osebi. Lani v poletnih počitnicah je peljal skupino turistov skozi Svico, Avstrijo, Madžarsko, Romunijo do Turčije in se je vračal skozi Grčijo, našo deželo in Italijo. Naševal mi je mesta in hotele, kjer je s svojimi gosti prenočeval in moral sem priznati, da precej dobro pozna našo obalo. FRANCE ZVAN



Rasnega razlikovanja v francoskih šolah ne poznajo. Skupaj se učijo učenci črne in bele polti. Razlike so samo glede družbenega položaja



Mesta z 20 milijoni prebivavcev

Mestne pokrajine - največji problem ameriških urbanistov



Ameriški ljudje se vedno pogosteje ravna po geslu — nazaj k naravi in težijo iz velemest na deželo, kjer si postavljajo enostanovanjske hišice z vrtički. Zaradi tega se velemesta iz svojih ozkih središč širijo in ustvarjajo cele mestne pokrajine, ki se raztezajo med mestl ob glavnih prometnih žilah. Problem zlivanja takih velemest v eno samo ogromno super mesto postaja v Ameriki vedno bolj pereč in odprti pogledi s ceste na pokrajino postajajo vedno redkejši. Povsod same hiše!

Pesimisti gledajo na razvoj jutrišnjih super mest takole: kamnita kletka, ki se razprostira na stotine kilometrov v premeru s 30 milijoni ljudi, prepredena z 8 ali 16 pasovnimi asfaltnimi cestami. Zakajene betonske kletke — imenovane hiše, ki se kakor rakasta obolenja širijo vedno dlje in požirajo vso zeleno podlago. Izpušni in tovarniški plini prevlečejo pokrajino kakor strupena megla, tako da usahne poslednja trava in izumre zadnji pič. Vožnja ljudi k delovnemu mestu in nazaj traja v prenapoljenih prometnih središčih dnevno 4 ure, postajajo živčno uničeni, otroci in žene, ki trpijo v velemestni nervozi, pravzaprav ne poznajo besede tišina.

Kaj pa optimisti? Zanje je super mesto lepo in boljše prebivališče prihodnosti. To je mesto, ki je z naravo zrastle v enotno stanovanjsko celoto, mesto, v katerem vsak hišni blok predstavlja majhno skupnost zase, v kateri je tudi negovan vrt. Ljudje predlo lahko do svojih uradov peš in zaradi skupnih prevoznih sredstev lahko si-

ščejo svoj dom celo opoldne za kosilo. V takem mestu se lahko otroci na stranskih ulicah neovirano igrajo in ljudje se navajajo na vedno višjo stanovanjsko kulturo.

Mesta ne rastejo proti nebu

Cesar se nekateri bojijo, to si drugi želijo. Toda takšna je današnja resničnost. Popolnoma jasno je že sedaj, da nobeno velemesto ne more zrasti do neba, temveč se z naraščajočim prebivalstvom edinole lahko širi. Na enak način se širijo mesta, ki so 100 ali 200 kilometrov oddaljena drugo od drugega, prav tako pa tudi manjša mesta, ki so med njimi. Tako nastajajo nepretrgane vrste betonskih tipalk, ki so posebno goste ob glavnih prometnih žilah.

Pred šestimi leti je na primer vodila pot od Renoa do Nevade po ozki 300 kilometrov dolgi avtomobilski cesti, katere kakovost se je iz odseka v odsek menjavala. Danes lahko potujete neprekinjeno po supernadvozni avtomobilski cesti, ob kateri

pa se že pojavljajo skupinice hiš ali trakovom podobna iztegnjena mesteca. Ob vsej cesti so postavljene prve bencinske črpalnice in hiše za uslužbenca. Tem bodo sledile šole za otroke teh ljudi, hiše za učitelje, prodajalne in pogoji za nastanek novega mesta so tu. Še deset ali dvajset let in dežela med Las Vegasom in Renoem bo postala prava mestna pokrajina.

Morda marsikdo meni, da je Evropi tak razvoj mest prizanešen. Res, da je tempo življenja počasnejši, vendar pa vztrajno sledi primerom v Ameriki. V Parizu je pet satelitskih mest, ki naj bi v prihodnjih 25 letih imela 100 do 200 tisoč ljudi, pa že zdaj segajo do same metropole. In tako se dogaja okoli vseh večjih središč.

Od 1945. do 1958. leta — to

za 8 ur (če ima človek srečo, da prostor za svoj avto sploh dobi — preko 2000 dinarjev, če ceno preračunamo v naš denar. Gostišča izgubljajo svoje goste, saj komu se pa še ljubi posedati po opravljenem delu, če ima pa pred seboj še nekaj ur vožnje do doma. Novi in novi avtomobili jemljejo potnike javnim prevoznim sredstvom in ta so menda že najbolj zane-



Središče in... .. mestna pokrajina

Drugi stadij pri nastajanju takih supermest se lahko opazi pri vožnji skozi Florido. Pred desetimi leti so bile tukaj tudi le posamezne hiše. Danes pa je nekoč prelepa obalna cesta IA uklenjena v dolgo množico zraslih hotelov, naselij, trgovskih četrti, počitniških kolonij in vozniški se le vsake toliko časa lahko oddahne ob odprti pokrajini.

Reka žarometov

Posebno močan pa je vtis ob pogledu na hitrost, s katero se v Ameriki velemesta kot Boston, New York, Philadelphia, Washington in Baltimor ali Los Angeles in San Francisco združujejo med seboj. Vozniki velikih potniških vozil, ki vozijo že od vojne na relaciji Boston—Miami, se spominjajo: tedaj smo plavali ure dolgo nad temno pokrajino. Ko se je nato končno pojavilo morje luči, smo vedeli — to je New York — ali Philadelphia — ali Washington. Danes pa vozimo na skoraj vsem vzhodnem delu v enem samem lesketajočem umetnem ognju, ki ga ustvarja noč za nočjo reka vozil.

rej v slabih 13 letih — je 40 milijonov Amerikancev zapustilo velemesta in se odselilo na periferijo. Pri tem pa selitvam se ni videti konca. Avto omogoča malemu človeku, da zapusti prenapolnjeno mesto in si poišče prostor v naravi.

Vendar pa se s tem njihove težave še ne nehajo. Ker živi na periferiji še veliko drugih ljudi, vsi pa morajo na delo in po drugih opravkih v središče mesta, se vali v središča nepretrgana kolonna vozila. Najtežje je za parkirne prostore. V središču New Yorka stane parkiranje

marjena, umazana in zdela, na, kar jih je na svetu.

Razen tega prihajajo »predmestneži« domov šele okoli 19 ure, z doma pa odhajajo ob 6. uri in se jim seveda ne ljubi odhajati še enkrat v center v opero, v gledališče ali na koncert. Vse to jim odtehta televizija. Tako se poraja nov tip človeka iz predmestja.

Zato nameravajo v prihodnje planirati taka satelitska mesta tako, da se bodo zbirala okoli svojih središč in bodo svoje probleme sama reševala.

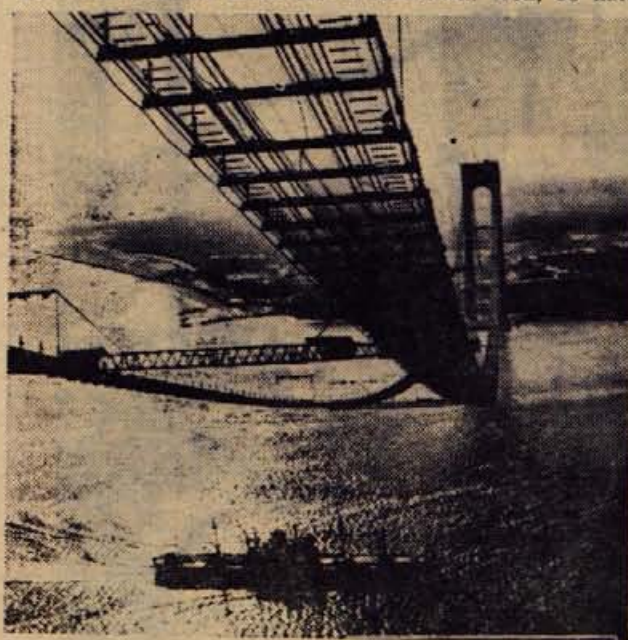
Avtomatiziran stroj za pranje perila

V ZDA so zgradili popolnoma avtomatiziran stroj, ki pere, izpira, suši in lika enostavne kose perila v manj kot eni minuti.

Delavec pri stroju položi umazano perilo na tekoči trak, ki se premika s hitrostjo 45 metrov na minuto. Ko pride blago v

komoro za pranje, preide skozi njo pod velikim pritiskom vode z raztopino detergenta, v drugi komori pa je čista voda za izpiranje. V segretem predelu stroja se blago osuši, nato malo navlaži in zlika. Na koncu še posebna naprava blago zviže.

Pričakujejo, da bodo imeli velike koristi od takega stroja predvsem hoteli, bolnišnice itd.



V New Yorku z vso vneto gradijo viseči most, ki bo po svoji dolžini še prekosil že znanega v San Franciscu. Speljan bo čez Hudsonovo ustje, pristanišče v tem velemestu. Razpon med obema opornikoma znaša 1278 metrov, medtem ko je dolžina loka s San Franciscu »le« 1260 metrov

Ko nisem bil človek

Križem po svetu

Znak boljšega življenja

Neki francoski lokalni časopis je objavil članek, v katerem pisec trdi, da se je življenjska raven v Franciji dvignila. Članek utemeljuje svojo trditev s sledečim primerom: »Da se je življenjski standard dvignil lahko ugotovi vsak, ki gre na pokopališče. Pred desetimi leti je bilo na pokopališču samo 10 družinskih grobnic, zdaj pa jih je že čez tideset.

Angleži in stave

Angleži so narod, ki zelo rad stavi. Stava je njihova narodna strast. Vsaka strast pa neka večja. Lani so ljudje v Angliji izdali za razne stave 900 milijonov funtov.

Poroka največjega človeka

V Erlangenu v Zahodni Nemčiji se je poročil 38-letni Erhard Weller z 22-letno Christo. Erhard velja za najdaljšega človeka v Evropi, saj meri 238 cm (njegova žena pa komaj 165 cm). Za obleko porabi Erhard 5 metrov blaga, čevlje pa nosi številko 52. Seveda mu jih mora izdelati čevljar, ker jih v trgovini ne more kupiti.

Mesto za starce

V predmestju finskega glavnega mesta Helsinški so zgradili naselje za stare ljudi. Sredi borovega gozda so postavili 11 hišic. V tem naselju stanuje okoli 500 starih ljudi, v vzdušju, ki nima ničesar skupnega z domovi za onemogle. Vsak starček ali starka ima svojo sobo, tako da se počutijo kot doma. V cni izmed hiš je urejena tudi bolnišnica. Hiše so med seboj povezane s predori, da se stanovavci lahko obiskujejo tudi ob najslabšem vremenu. Starcem omogočajo tudi, da se prične kakšne obrti, da bi tako čim dalj časa ostali delavni.

Osemnajst let je minilo, odkar so zavezniške čete osvobodile eno izmed največjih tovarn smrti, nacistično koncentracijsko taborišče Dachau. Tržiški učitelj Andrej Tišler, ki je v tem peklu preživel več let, je napisal nekaj vrstic o mučenju jetnikov in njihovem trpljenju. Ta pretresljiv opis pove, kakšne težke čase so naši ljudje preživeli v nemških taboriščih.

Lakota

Vsakega taboriščnega jetnika je na dan spremljala Lakota, kot nevidna senca. Na nogah smo bili od 4. ure zjutraj do 9. ure zvečer. Zaradi preslabe hrane smo vidno oslabele in se le težko prestopali v težkih in okornih čevljih z tesnimi podplati. Posledica tega je bila čedalje večja umrljivost v l. 1942 — 1945.

Vsakdanji prevoz mrličev iz revirja bolnice v krematorij so nas venomer spominjali na naš žalosten konec. V takem stanju se v vsakem človeku začne neizprosni boj za obstanek. — Toda kako? Tatvina je strogo prepovedana. Ukrasti košček lačnemu sojetniku, bi bilo podlo dejanje. Vendar se je kljub strogi nečloveški kazni, ki je

grozila latu, večkrat primerilo, da je komu zmanjkalo košček kruha. Nekega dne je sobni starešina Oskar Schad zalotil mladega fanta, ki je spretno izmaknil iz omarice košček kruha in ga vtaknil v žep. Schad je fanta zgrabil in poklical starešino bloka Guttmanna. Oba sta z golimi pestmi fanta pobila na tla, kjer je obležal nezavesten. Odnegli so ga v bolnico, od tam pa v krematorij.

Kazen za tatvino kruha je bila 25 — 50 in tudi do 100 udarcev z žilavko po zadnji plati. Nekega dne so prinesli na zborni prostor malašč zato pripravljeno mizo. Privedli so jetnika, ki je menda ukradel nekemu dnevni obrok kruha. Privezali so ga na mizo in dva esesovca sta ga vpričo več kot 30.000 jetnikov začela pretepati. Šteti bi

moral na glas udarce eins, zwei, drei itd. do 50. Namesto štetja pa je rjul ob bolečin in esesovca sta ga tepla kar naprej do nezavesti. Podobnih primerov je bilo še več.

Ker pa so v koncentracijskem taborišču Dachau večino jetnikov uporabljali za razna dela tudi izven taborišča, je končno vendarle tudi uprava taborišča že uvidela, da ljudje v takem telesnem stanju ne morejo delati, zato so konec oktobra leta 1942 dovolili pošiljanje paketov iz domovine. To je marsikomu rešilo življenje. Kadarkoli vidim ležati košček kruha na cesti, se spominam na stradanje v taborišču. Zato apeliram na našo mladino, naj bolj spoštuje naš vsakdanji kruh.

Slovenska pesem

Kjer so Slovenci, tam je tudi petje. Po porazu Hitlerjeve vojske pri Stalingradu v začetku l. 1943 je postalo življenje v taborišču vendarle nekoliko znošnejše. Prejemali smo od doma pakete in z njimi pomagali tudi drugim, ki niso ničesar prejeli. Poročila, da je bila nemška vojska na Ruskem topena in da se umika, so nas navdajala z nepopisno radostjo in upanjem na

osvoboditev. Spomladi l. 1943 smo skoro vsak večer prepevali pod našim jugoslovanskim blokom št. 24. Uprava je dovolila tudi nogometne tekme. Prva naša prireditev je bila aprila l. 1943. Na sporedu je bilo petje, deklamacije itd. V nedeljo popoldne 13. junija 1943 pa je bila večja prireditev v taborišču na prostem. Postavili so preprosti oder, mi smo pa nanosili iz barake vsak svoj »štokerl« za sedež. Nemci so zaigrali zaljubljeno dramo, nato je zaigral poljski orkester, potem pa so se zvrstili nemški, češki in slovenski pevski zbori, ki ga je dobro izveščal koroški pevovodja Hartman. Spored pesmi je svedel moral v cenzuro k taboriščnemu komandantu Welssu. Pesem »Slovenec sem« je najprej prepovedal, popoldne pred nastopom pa jo je vendarle dovolil. Peveci so za nastop dobili vsi enake progaste hlače in bele srajce. Lepo so zapeli »Slovenec sem, Oj, Triglav moj dom, Buči morje Adrijansko, V hribih se dela dan, V Skofije. Zvokom naših melodij so ploskali vsi navzoči, čeprav besedila številni niso razumeli. Nam pa so naše pesmi-vilje novega poguma, vsaj za nekaj ur smo ob njih pozabili, da smo samo številke in ne ljudje. Takega navdušenja ob slovenski pesmi nisem doživel ne prej in ne poznej. Slovenski pevski zbor se je tudi ob poznejših prireditvah izkazal kot najboljši v taborišču.

Naj bodo te vrstice skromen spomin ob 20-letnici vsem trinom, katerih trupla so zoglelena v dachauskih krematorijih in tistim, katerih izmučene kosti počivajo v skupnem grobu blizu vasi Etzenhausen pri Dachau. Nam — preživelim in vsem ostalim pa naj bodo strahote vojne in taborišč v opomin.

Nad 122 ur pod vodo

Dokaj Jesenicanov je priznanih sportnikov, ki zastopajo Jesenice predvsem v zimskošportnih panogah. Imena teh so znana tudi prek meja, zato bi jih bilo odveč naštevati. Malokdo pa ve, da imajo Jesenice tudi edinega potapljača na Gorenjskem, ki ima opravljen potapljaški izpit I. in II. kategorije.

Alojz Bernard, 33-letni tehnik, zaposlen pri SGP Sava — je ponosen na potapljaške diplome, ki mi jih je z veseljem pokazal in ob obisku takole pripovedoval.

»Ze kot otrok sem čutil nagnjenje do morja. Hotel sem postati mornar. Ker mi je življenje prekrizalo račune, sem prišel sanjariti o potapljaštvu. Sam sem umislil in tudi izdelal aparat za dihanje pod vodo. S potapljaškimi poskusi sem začel l. 1953 na Bledu. Ko je bil leta 1956 ustanovljen na Reki

zvezni center za vodno potapljaštvo, sem se takoj vključil vanj. Opravil sem izpit za potapljača I. kategorije in kmalu postal pomožni instruktor. Ob ustanovitvi republiškega centra za potapljaštvo v Ljubljani sem se vključil vanj in pridno nadaljeval z vadbo. Treniral sem na Reki, v Fiesi, v Opotliji, Poreču, v Lošnju, pa tudi v sladkih vodah. V skupnem imam že 122 registriranih ur pod vodo. Lani sem opravil potapljaški izpit II. kategorije, za letošnje prvomajske praznike pa sem se udeležil arheološkega raziskovanja morskega dna v Lošnju. Tudi za letos sem določen za pomožnega instruktora na tečaju, ki bo v Poreču.

Čeprav je bil tovariš Bernard že nekajkrat v življenjski nevarnosti v globini nad 20 m pod vodo, ga z veliko silo vleče vedno znova v

morsko globino, od koder se vrača z novimi izkušnjami. U.



Večji potapljač na sliki je Alojz Bernard z Jesenic, ki prihaja iz globine 20 metrov. Posnetek je napravljen med potapljaškimi vajami na Lošnju

IPREN

nadomešča žimo in perje

Ipren je penasta masa, ki prav dobro nadomešča žimo, morsko travo in perje. Čeprav se je ta praktična masa — izdelana iz polysterola — pojavila že pred dobrim letom v naših trgovinah, bi bilo morda prav, če bi o njej kaj več zvedeli.

Ipren se dobi v različno debelih ploščah in različnih dolžinah. Po strukturi je penast, poln zraka, zato je tudi gorak. Ipren je v naravni barvi bel, lahko pa je seveda tudi obarvan. Njegova velika prednost je v tem, da je lahek in se ne praši kot žima. Pri čiščenju je seveda prihranjenega dosti dela. Voda in detergent bosta nadomestila stepalnik, ko bo blazina potrebna pranja, jo bomo lahko skrbno oprale. Da bi jih zračili na soncu, ni potrebno, in jim je sončna svetloba celo škodljiva.

Tudi vato v prešitih odejah izpodriva ta novi material. Verjetno vas bo presenetila že vest, da ipren celo ugodno vpliva na revmatične bolnike. Dobi se v trgovinah s plastičnimi masami in dejstvo, da je »žimnica« polnjena z iprenom precej cenejša od tiste z žimo, je tudi dokaj razveseljivo.

Dolgo življenje kljub bolnemu srcu

Zdravniki za srčne boleznili so si edini v tem, da so mnogi ljudje, ki pridejo iskat pomoči, povsem zdravi. Te skrbi mnogokrat povzroči srčna bolezen pri znanjih ali sorodnikih, tako marsikdo zaskrbljeno opazuje vsak močnejši udarec srca, utrujenost ali zatekle gležnje. Vendar so ti simptomi lahko tudi rezultat česa drugega.

Zatekle gležnje dobimo zaradi prevelikega napora ali vročine. Srce biva nervoznim ljudem često močnejše.

Prav zaradi strahu pred srčno boleznijo so mnogi ljudje utrjeni.

Ravnanje z namišljenim bolnikom ni lahko in zdravniku se ne posreči vselej pričati ga, da je zdrav. Tako se često zgodi, da pravzaprav zdrav človek nima več prave volje do življenja in živi v stalnem strahu. Mnogi opustijo vsako športno delovanje. Seveda je tako ravnanje povsem napačno. Kdor pa je res bolan, naj upošteva naslednja navodila:

Jejte zmerno!

Po obrokih vsaj za pol ure ležite in se odpočijte! Zelo škodljivo je gibanje s polnim želodcem. Teči ne smete, torej je zdravju koristneje, da službo ali kako drugo prireditev malo zamudite (oz. pojedite pravočasno zdoma). Svoje občutke obvladajte. Izbruh jeze je prav tako nevaren kot hitra hoja po stopnicah. Če vas sedanje službeno mesto preveč obremenjuje, si skušajte najti drugo, manj odgovorno zaposlitev.

Ko pri hoji po stopnicah začutite, da ste utrujeni, se takoj ustavite in odpočijte. Hodite redno na zdravniške preglede, če tudi se razmerno dobro počutite. Zavedajte se, da imajo optimistični bolniki največ možnosti za ozdravitev. S počitkom nikoli ne odlašajte. Če ste za svojo višino pretežki, morate shujšati. Ni škodljivo, celo koristno je, da si srčni bolnik po večerji privošči kozarec alkoholne pijače.



Crno-bela kombinacija je bila že lani zelo priljubljena, tudi letos je očitno vsek vsem modnim kreatorjem, kajti vse polno je takih predlogov. Kljub vestem, da kratki rokavi niso moderni, nam model italijanskega kreatorja pokaže, da so tudi ti prikupni.



Musaka iz kislega zelja

1 kg krompirja, 30 dek mesa brez kosti, 5 dek masti, 1 čebula, zelen peteršilj, česen,

sol, sladka paprika, 1/2 kg Krompir skubamo, olupimo in zrežemo na liste. Meso zmeljemo, ga prepražimo s sesekljano čebulo, zelenim peteršiljem, s česnom in papriko ter osolimo. Kislo zelje zrežemo, prepražimo in zdušimo.

Kozico ali jensko posodo namažemo z mastjo, damo vanjo najprej plast krompirja, nato plast mesa in na vrhu kislo zelje in spet krompir. Tako nadaljujemo; vrhuja plast naj bo iz krompirja. Jed polnimo z mlekom, v katerem razvrtljamo jajce.

Mali nasveti

Sladka jed

Sladkor, ki se kuha v jedilih, zgubi mnogo na moči. Zato je bolj priporočljivo, da sladkamo šele gotove jedi.

Moker klobuk

Moker klobuk ali mokre čevlje nallačimo s starim časopisnim papirjem; ta posrka vase mokroto in hrani obliko.

Žebelj

Žebelj, ki noče »prijeti« v steno, obvijemo z mokrim časopisnim papirjem in ga nato zabijemo. Ko se papir posuši, drži trdno ko mavec.

Povrtnina

Kadar čistimo povrtnino ali lupimo krompir, položimo na mizo star časopis. Ko končamo, ga zganemo in odnesemo in miza je spet čista.

Čebula

Da se čebula, kadar jo rumenimo, ne požge, jo je priporočljivo poprej malo povarjati v moki. Tako postane lepo zlato rumena.

Prerezana limona

Prerezana limona se ne izsuši, če rezno ploskev položimo na krožnik, ki smo ga posuli s soljo ali navlažili s kisom.

Moški klobuki

Temne moške klobuke očistimo s precej močno mešanico salmijakovega in vode. V tekočino namakamo krtiče in z njo kitačimo klobuk v »nasprotni« smeri vlaknen. Med usnjen noiranji pas in klobučevino vlaknasto svetel papir, da ne prenašamo umazanije in barve.

Madeži od črnila

Madeži od črnila spravimo iz volnene tkanine z glicerinom, ki ga nato speremo z mlečno vodo.

Ali ste radovedni?

Radovednost pripisujejo bolj ženskam kot moškim, ki naj bi bile bolj radovedne zato, ker raje klepetajo in obirajo ljudi. Čeprav je radovednost v pravi meri koristna in potrebna, moramo paziti, da le ne vtikamo svojega nosu v zadeve drugih ljudi. Iskreno odgovorite na naslednja vprašanja:

1. Ali preberete odprto pismo, ki vam pride v roke, čeprav je namenjeno drugi osebi? Da Ne
2. Če najdete ključ, s katerim bi lahko odprli predale ali omaro druge osebe, ali ga spravite in si ob prvi priložnosti ogledate in preiščete predal? Da Ne
3. Ali prisluškujete v kavarni ali restavraciji pogovoru tujih ljudi? Da Ne
4. Ste pred odhodom na potovanje v neznan kraj zelo radovedni, kakšen je, in malce nervozni? Da Ne
5. Ali takoj razširjate novice, ki ste jih slišali, čeprav nise povsem prepričani, če so verodostojne? Da Ne
6. Želite zvedeti od znancev razne intimnosti? Da Ne

ali ga spravite in si ob prvi priložnosti ogledate in preiščete predal?

3. Ali prisluškujete v kavarni ali restavraciji pogovoru tujih ljudi?

4. Ste pred odhodom na potovanje v neznan kraj zelo radovedni, kakšen je, in malce nervozni?

5. Ali takoj razširjate novice, ki ste jih slišali, čeprav nise povsem prepričani, če so verodostojne?

6. Želite zvedeti od znancev razne intimnosti?

7. Ali preberete v časopisu najprej razne opravljive novice o znanih osebnostih? Da Ne

8. Ali težite za tem, da se seznanite z vsemi tehničnimi, literarnimi in znanstvenimi novostmi? Da Ne

Otroci so radovedni in to je povsem opraviljivo, saj zaklad svojega znanja prav s stalnim spraševanjem povečujejo. Pri odraslih utegne biti radovednost prav neprijetna in za pelje celo k brezobzirnosti.

Če ste odgovorili na več kot šest vprašanj z »da« spadate med zelo radovedne ljudi in ste zaradi tega prav nepriljubljeni.

Skušajte odpraviti to svojo napako. Če ste pa odgovorili manj kot petkrat pozitivno, ste normalen človek, ki ga zanima okolica.

Če odgovorite prav na vsa vprašanja negativno, se za okolico povsem nič ne menite, vzrok temu je verjetno grenko razočaranje.

FILM IN ROMAN

Piše Alberto Moravia

Mnogo je bilo že napisanega o problemu filmskih prenosov književnih del, predvsem romanov. Toda le redko se zgodi, da bi avtor ekraniziranega romana sam povedal, kaj misli o takem filmu. To pa je pred kratkim storil znani italijanski pisatelj Alberto Moravia (čigar »Prezira« bo v kratkem prenesel na film francoski režiser Jean-Luc Godard z BB v glavni vlogi) ob premieri filma »Agostino«, ki ga je po njegovem romanu posnel režiser Mauro Bolognini. Moravia piše:

Nizka kulturna raven filma

Nekateri kritiki imajo (sicer morda z najboljšim namenom) negativen odnos do zveze književnosti — film. Branili naj bi čistost filmskega navdiha. Kaj pa v resnici branijo? Tako imenovano »originalno temo«, kar pomeni kakšnih deset strani, ki jih je slabo napisal tako imenovani poklicni »avtor« scenarija, ki jih nato pregleduje producent in potem večkrat popravlja skupina »scenaristov«. Takoj povejmo: »Originalne teme« so glavni krivci nizke kulturne in umetniške ravni naše celotne filmske produkcije.

Film

Po mojem mnenju bi bila »originalna« lahko samo tista tema, ki bi jo napisal sam režiser filma. Toda če nupoštevamo, da je le majhen del režiserjev sposoben pisati scenarije, je roman zdaleč najboljši kot »originalna tema«. To pa iz več razlogov:

● Preko filmske adaptacije romana pridejo v film ideje in kultura, kar bi bilo drugače zaradi nizke

kulturne ravni »originalnih tem« nemogoče.

● V primeru dela na »originalno temo« je treba vedno nekaj dodajati, kar ni zmeraj enostavno. Pri adaptaciji romana pa zadoštuje krajšanje teksta.

● Do določene mere je roman protiteza nekaterim slabim stranem filma, kot so npr. zvezdniki kult, imitacija, mehanično povezovalje dejstev, pornografija »telesnih čarov« itd.

Dober prenos

Ne govorim o Bologninijevem filmu, lahko samo ponovim tisto, kar sem že rekel o »Arturovem otoku«: avtor romana ne more zahtevati od režiserja, naj se v celoti drži knjige, lahko pa od njega zahteva, da naredi dober film. No, Bolognini je nedvomno napravil enega svojih najboljših filmov. Kar se tiče spoštovanja literarnega dela, se vnesene spremembe tičejo le določenih zunanjih strani romana. Dejansko je »Agostino« mnogim ranil čustva prav zato, ker je ostal zvest knjigi v vsej nasilni okrutnosti. Res je sicer, da filmska slika ne more doseči vseh odtenkov pisane besede, toda vsebina, bistvo se je ohranilo, o čemer pričajo mnenja nekaterih kritikov.

Vsebina romana je Agostinova preobrazba, izguba otroške nedolžnosti v konfliktu s stvarnostjo. Naj dodam, da je bila Agostinova nedolžnost dvojna: vedel ni ničesar niti o spolnosti niti o družbenih razredih. Drugi otroci so ga poučili o obstoju spolnosti in o razrednih razlikah. Odkrili so mu (v bolečem spoznanju) to, kar učita Marx in Freud v svojih knjigah: da v družbenih in družinskih odnosih ni treba biti popolnoma nepokvarjen. Mauro Bolognini nam je s prikazovanjem Agostinovega obraza, ki izmenično izraža ljubosumnost, stud, žalost — uspel zelo poetično opisati prehod od otroške prostodušnosti do blaziranega in nezainteresiranega obnašanja dorašlega fanta. Nekateri trdijo, da v filmu ta čustva nimajo globine — toda ne smemo pozabiti, da gre za trinajstletnega fanta, čigar duševnost je še vedno zbegana in neuravnovešena. Agostino se omejuje na »opazovanje«. Jasno in točno spoznanje tega, kar vidi, pa bo prišlo šele mnogo kasneje.



Ava Gardner in Charlton Heston sta odigrala glavni vlogi v novem ameriškem zgodovinskem superspektaklu »55 dni v Pekingu«

55 DNI V PEKINGU

Tak je naslov najnovejšega ameriškega superspektakla, ki ga je v technicolorju posnel znani producent tovrstnih filmov Samuel Bronston v Španiji. Film obravnava tako imenovano »boksarko vstajo«, ki leta 1900 izbruhnila na Kitajskem in ki je bila naperena zoper tujce — ali točneje njeno zadušitev in osvoboditev Pekinga. Seveda je v filmu vse »super«: od cenovno igravske zasedbe. Pa pogledjmo!

Pravijo, da je film stal tabole okoli 3 milijarde francov. Cena končno niti ni pretirana, če pomislimo, da so priprave za snemanje trajale eno leto, snemanje filma in ostalo pa spet celo leto. Za prizorišče filma si sicer niso mogli privoščiti izleta na Kitajsko in pravega Pekinga — zato so si pa postavili 25 kilometrov od Madrida na površini 125 hektarov svoj Peking, kakršen je po Bronstonovem mnenju bil leta 1900. In ves to samo zato, da ga je na koncu snemanja pokončal ogenj, ki mu je kluboval samo glavni — 22 metrov visoki zid (seveda je bil požar predviden v scenariju!) Pravijo, da je ta španski Peking gradilo več tisoč delavcev nekaj mesecev in da so pri tem porabili 7 milijonov kubičnih metrov lesa, ki so jih vrebarvali s 23 tonami barve. Za napajanje številnih »pekinških« kanalov pa so morali zgraditi rezervoar za 2 milijona 250.000 litrov vode z

dvema črpalkama zmogljivo-sti 67.500 litrov na dan.

Seveda v to dragoceno dekoracijo Bronston ni mogel postaviti kar »navadnih« igravcev, ampak je segel po nekaterih najvišjih (seveda le komercialno!) vrhovih. Njegov adut številka 1 je kajpak Ava Gardner, ki se s tem filmom po daljšem premoru vrača na svetovna platna. Pod režijskim vodstvom Nicholasa Raya ji je za enako »velikopotezno« postavljeno ceno sekundiral Charlton Heston, nekoliko bolj skromno pa še David Niven, Jack Sernas, Léo Genn, Paul Lukas, Elisabeth Sellars in Flora Robson.

Ni čenit, da ne bi superproducentu Bronstonu s tako superzasedbo in za tako superceno uspelo napraviti super... spektakel! Zal, samo to.

Upokojeni Jean Gabin

Znameniti francoski igralec starejše generacije Jean Gabin je sporočil, da bo opustil delo pri filmu, kakor hitro bo končal svoj prihodnji film, se pravi že čez kakšno leto. Prtem se namerava povsem posvetiti svoji farmi in reji konjev. Bati se je, da bo priletni Jean Gabin bolj držal svojo besedo kot njegova rojakinja BB. Ki je posnela že vrsto svojih »zadnjih filmov«!



»NEVARNA POT« režiserja Mate Belje (Kota 905) je nastala po scenariju Antona Ingollča in opisuje pot dveh fantičev iz internacije nekje na severu Evrope domov, v Slovenijo, da bi prinesla bolni sojetnici Jabolka z domačega vrta. Posebna privlačnost tega novega domačega mladinskega filma je zelo uspela igra obeh malih glavnih igravcev — Zlatka Kovačiča in Marinka Cosića.

»JUNAKI SPORTNIH AREN« so zapis Prvenstva Evrope v atletiki lani v Beogradu. Značka PEA 1962 je filmu v zadostno priporočilo!

»OKO ZA OKO« režiserja Josepha Pevneya je ameriška podmorniška drama iz zadnje vojne. Distributer ga ponuja z besedami: »Dva človeka se med težkim podmorniškim podvigom spominjata ene žene. Pekel pod morjem.« Tista dva človeka sta Glenn Ford in Ernest Borgnine zato ljubitelji ameriškega vojaškega filma; pozor!

Nemci so imeli le to prednost, da jih je bilo nekajkrat več kakor partizanov, toda to prednost so izgubili, ker so morali stikati na mestih, kjer se je kje ob gostem smrečju izubila in zamešala partizanska sled, dokler je po nekajurni gonji po visokem snegu niso popolnoma izgubili. Morda jih je k temu splejal celo stari Grog sam, ker se ni hotel omadeževati s partizansko krvjo in ker bi rad popravil, kar je kot prisilno mobilizirani vojak nehotе zagrešil. Vse to bo lahko sedaj natančno pojasnil in potem bodo imeli v njem zopet starega zaveznika, le da bo ta zaveznik morda zdaj prislunil tudi besedam o ciljnih partizanskega boja, ki naj bi odprl pot v lepše življenje predvsem takim, ki kakor Gropa razen svojih rok nimajo ničesar. Sicer bi moral že prislunili, ko so mu poleti govorili o tem, a jih ni poslušal in delal, kakor da ga taki pogovori zanimajo prav tako malo kakor vsaki drugi pogovori, ki jih načelnjajo ljudje. Ko bi prislunil, bi lahko že takrat našel odgovore na svoja grenka vprašanja, o katerih se je včasih s tako grenkobo pogovarjal z živalmi, kakor da bi ga le lahko razumele mnogo bolje kakor ljudje. O, tudi Gropa bo našel nekoč ljudi v ljudeh, ljudi, ki čutijo z njim in ki ga razumejo, kaj trpi, saj ni sam, ki ga boli, da se drugi lastijo njegovega dela in njegovih živinorejskih sposobnosti. Mnogi ljudje čutijo to jezo in se zavedajo, kje in v čigavih rokah je krivica, ki jo trpe. Usta, ki ukazujejo, žro plodove njihovega dela. Toda samo ta spoznanje še ni dovolj, treba se je boriti proti rokam, ki dele krivico, in jih ohromiti, da bo nekoč krivica odpravljena s sveta. To, predvsem to, bi moral stari Gropa razumeti. In razumel bo, saj bo prav nocoj spoznal, da partizani samo ne govore, da se bore za človečnost, marveč da so v resnici človeški že sedaj, čeprav je vojna in čeprav morajo tudi ubijati ljudi, ki služijo fašistični nečlovečnosti in ki so se tej nečlovečnosti postavili ob stran. Vojna je zares človeka nevredna zadeva in je v vsakem pogledu nečloveška, a kaj ko ne moreš drugače braniti človečnosti, pred nečlovečnostjo, ki je vojno začela, kakor da se boriš in da ubijaš vse, ki so na strani nečlovečnosti, ubijaš, ker si prisiljen, če hočeš da bo nečlovečnost ubila in da bo zmagala človečnost.

Tako je zadnjič o tem razglabljal komisar. Človek, ki ga napadejo roparji in ga bočejo ubiti, nima druge izbire, kakor da se brani z enakimi sredstvi in je prisiljen tudi ubijati, če hoče uničiti roparje in preprečiti roparske odnose med ljudmi.

Zrtev te neizprososti, ki jo je povzročila vojna, bi bil lahko nocoj tudi stari Gropa, saj se v vojni ne moreš ozirati, ali se je človek postavil ob stran nečlovečnosti po lastni odločitvi ali ne. Ko bi ga partizani ne poznali in ko bi se nekateri ne zavzeli zanj, bi se Gropa sploh ne utegnil zagovarjati, kako je prišlo do tega, da je pripeljal Nemce naravnost do partizanskega taborišča. Tako pa se bo lahko in Ruševac je bil prepričan, da se bo izkazalo, da je bil vase zaprti pastir nedolžen in da se ni vdinjal sovražniku, o čemer so bili brž ko ne prepričani tudi drugi in celo samo komandir, saj bi drugače ne privolil, naj Gropa pripeljejo v taborišče, da bo lahko pojasnil, kako je do nesrečnega naključja prišlo, in da ga bodo potem izpustili.

Tako občutje in take misli so Ruševca grele vso pot, dokler niso prišli v neposredno bližino vasi in se ustavili, da bi jih ne presenetila kaka obhodna nemška patrulja, ki prav gotovo kroži po vasi in okrog nje, saj je bila v nekdanjem vaškem prosvetnem domu utrjena nemška postojanka. Grogove bajte, ki je bila na robu vasi, sicer ni ogrožala, ker so jo pred njo skrivale druge hiše in ovinek, vendar je bila dovolj blizu, da bi jim postala nevarna, če bi bil Gropa že v posejli in bi se zaradi tega morali v vasi muditi kaj dlje.

»Treba bo hitro opraviti,« je tiho rekel Boštjan, potem ko v temi niso videli nobenih sumljivih obrisov niti niso slišali nobenih sumljivih korakov.

Stopili so na čistino in se v kolonici s petmetrskim medsebojnim razmakom napotili naravnost proti Grogovi bajti. Slabotna ognjena svetloba, ki je pronicala skozi okno, prej kone amazano od dima in saj, jih je navdalo z upanjem, da je Gropa še pokonci. Najbrž sedi pri

ognjišču v svoji črni kuhinji, kakor je sedel včasih v svoji pastirski koči na planini pozno v noč, strmel v ogenj in bogve o čem razmišljal in razglabljal, je pri sebi menil Ruševac, ki je na svojo željo in z Boštjanovo privolitvijo sedaj stopal prvi in vodil to troglavo kolonico čez nevarno čistino proti cesti, onkraj kateré je čepela Grogova bajta in bila s svojo, z debelo plastjo snega pokrito streho in zarisana na zvezdnato nebo podobna, kakor da bi zašla sem s kakšne božične ali novoletne razglednice. Ruševcu se je za trenutek zazdelo celo, da vidi nad njo na nebo zarisano veliko smrekovo vejico z veliko pentljo in zvončiki in z voščilom, napisanim z lepo zaokroženo pisavo, kakršno je znala pisati samo-njegova učiteljica, ko je že hodil v šolo, in ki je oznanjalo mir ljudem na zemlji. In ob tem preblisku se je spomnil, da je nekoč že primerjal starega pastirja s pastirji, kakršni so bili na božičnih razglednicah ali kakršne so postavljali pred jaslicami v domačem kotu. Res da ga je in misel obšla takrat le bežno in samo enkrat, vendar se mu je zdaj znova pržgala v spominu taka, kakor jo je bil videl neko poletno jutro, ko je Gropa božal majhnega telčka, telček pa, kakor da bi čutil Grogovo ljubezen, se je stiskal k njemu, poiskal prst na pastirjevi roki in ga sesal kakor kravje vime.

Tak človek, ki ga imajo živali tako rade, ne more biti slab, si je takrat rekel Ruševac, marveč mora biti dober. Tako si je rekel tudi sedaj, ko je stopal na čelu kolonice proti pastirjevi kolibi in razmišljal, kako bi svojemu staremu znancu povedal, zakaj so prišli in zakaj ga morajo odpeljati s seboj.

MIHA KLINAR

KAZEN

Naj se ničesar ne boji, mu bo rekel, nič se mu ne bo zgodilo, ker partizani vedo, da je pošten in da se ni vdinjal Nemcem, samo pojasniti jim bo moral in razložiti, kaj so Nemci hoteli od njega in kako se je zgodilo, da so potem izgubili sled za partizani. Tako mu bo rekel, da pastir ne bo pozabil omeniti prav tega, zakaj Ruševac je bil v sebi trdno prepričan, da se je to zgodilo prav po Grogovi zaslugi, saj če bi hotel, bi lahko Nemce vodil po takih stezah, da bi prehiteli partizane in jih naposled obkolili in stisnili v obroč; pastir Gropa je vendar poznal vsak, še tako skriven kotiček v obsežnih gozdovih visoko pod gorami prav tako dobro kakor svoj žep. Prav zato bo stari pastir, je verjel Ruševac, lahko opral svojo čast tudi pred tistimi partizani, ki so menili, da je Gropa potuhnen človek in da bi zaradi tega ne bilo prav nič čudnega, če bi se vdinjal Nemcem. Trdil so celo, da se jim je že poleti zdel sumljiv, in da je že v poletni hajki moral pokazati sovražniku, kje se nahajajo partizani. Toda v to domnevo ni verjel niti komandir, čeprav je bil zaradi svoje opreznosti nezaupljiv do vsakogar, ki ni bil partizan in ki je naletel nanj pri delu v gozdovih. Nemcev, ki so poleti preplavili hoste, je bilo namreč toliko, da ni bilo prav nič čudnega, da so povsod naleteli nanje in se morali nenehno prebijati skozi nemške zasede, dokler se niso prebili čez dolino v hribe na oni strani in jim tako ušli.

— Da, Gropa bo opral svojo čast tudi pred takimi, ki ga grdi in ki mu ne zaupajo in ki menijo, da bi ne zagrešili nobene krivice, če bi mu izrekli v obraz kratko obsodbo: smrt, in ga na mestu ustrelili.

— Da, tudi taki bodo morali umolkneti, ko bo Gropa povedal, da so ga Nemci zares prisilili prav tako, kakor so pred nedavnim nekatere najboljše smučarje iz doline, in da je bilo samo nesrečno naključje krivo, da so med potjo prišli naravnost v partizansko taborišče, ker je bilo pač preblizu doline in ceste in ker je Gropa najbrž najmanj pričakoval, da so tam partizani. In ker so jih zaradi tega nesrečnega naključja

odkrili, so jih lahko tako dolgo zasledovali, da je Gropa lahko šele po nekaj urah uspelo, da je speljal sovražnika v napačno smer.

Tako vero v nedolžnost starega pastirja je imel Ruševac, da je popolnoma pozabil, kako zelo je Gropa bolehal na sovražstvu do skoro vseh domačih ljudi in kako je v urah svoje zagrelenosti o tem tožil živalim in hlepel, kako bi se jim maščeval za svojo nesrečo, ki ga je peklila, ko je pomislil, da bi bil lahko tudi on gospodar in imel svojo zemljo, pa so drugi gruntarji počasi uničevali njegovega očeta in ga, ko se je vdal pijači, stisnili in ga oropali za zemljo. Ruševac ni pomislil, da bi bil tak človek v svoji maščevalnosti zmožen tudi kaj takega, česar je oni terencec dolžil Grogo. O tem ni razmišljal, ker je videl samo tistega Grogo, ki je ljubil živali, ki poleti partizanom ni nikoli odrekel gostoljubja v svoji bajti na planini; zato je s tako toplim človeškim občutjem, da bo rešil pastirja krivične obsodbe, stopil na cesto, ki je bila, spluzena, podobna zaledeneli strugi reke, in odšel potem po odklidan gazi, ki je vodila, do Grogovega doma. Za njim sta stopala tovariša.

Duri niso bile zaklenjene. Tudi to je utrjevalo Ruševcevo mnenje, da se o Grogi ne moti. Če bi bil česa kriv, bi jih prav gotovo zaklepal iz strahu pred kaznijo. Zato jih je Ruševac odprl mirno, kakor da bi prihajal voščiti novo leto staremu prijatelju. Ko je stopil v vežo in napravil korak proti kuhinji, so se kuhinjska vrata sama odprla in na vratih se je pojavila temna pastirjeva postava, temna zaradi ognja, ki mu je sijal v hrbet in razlival mimo njegove temne pokončne sence svojo krvavo svetlobo v vežo, ki je obsijala Ruševca.

Ruševac ni mogel razločiti pastirjevega obraza, ki ga je pokrivala senca, vendar je mislil, da ga je pastir gledal prijazno, kakor je pogledal on njega. Nesmišnil se je in hotel voščiti dober večer, toda stari pastir je trzil naglo z roko ki jo je potegnil iz žepa. Ruševac je menil, da mu jo ponuja v pozdrav, a tedaj je počilo in Ruševac je začutil v ramenu ostro bolečino. Od začudenja ni niti zastokal, samo roka mu je omahnila in mimo njega je planila pastirjeva senca, ki se je še trenutek poprej odražala med kuhinjskimi vrati od ognja, ki je gorel na ognjišču. Strel je zmedel tudi Ruševceva tovariša, ki še nista bila v veži. Ko je iz hiše nekdo planil, sta sprva mislila, da je Ruševac, in šele, ko se ni ustavil in stekel na cesto, v hiši pa se je oglašil Ruševcev stok, sta spoznala, kaj se je zgodilo in začela streljati za ubežnikom, ki je padel v sneg, kakor da sta ga zadela. Nista videla Ruševca, ki je tedaj stopil na prag in odtaval za njima. Stekla sta na cesto, da bi videla, če sta izdajavca ubila. Toda ta je bil hitrejši; naglo se je pobral, stekel in izginil za ovinkom. Za njim nista mogla, saj bi tekla v svojo smrt, zakaj izdajavec je tekel naravnost proti nemški postojanki.

»V resnici! Bil je izdajavec,« je zahropel Ruševac. »Kdo bi si mislil? Streljal je name!«

Ni jim kazalo drugega, kakor da so čimprej zapustili bližino vasi. Niso bili še daleč, ko so zaslišali strele. Mislili so, da so namenjeni njim, morali pa so biti prekratki, ker niso slišali krogel.

V nemški postojanki je nastal preplah, ki so ga povzročili strelji, ki so tako nenadno odjeknili v noč. Preplah je povečal še stražar, ki je na cesti zagledal nekoga, ki je tekel proti postojanki. Ker se po prvem strelu ni ustavil, je še nekajkrat ustrelil proti neznanцу, dokler ga ni zadel. Neznanec je še napravil nekaj opotekajočih se korakov, potem pa se zrušil v sneg prav pred stražarskim mestom. Ko je iz stavbe pritekel poveljnik posadke in posvetil mrtvemu v obraz, je nenadoma vzkrikel nad stražarjem:

»Kaj si vendar mislil, da si streljal na človeka, kakor da bi bil bandit. Ali se zavedaš, kaj si zagrešil. Ubil si našega človeka, našega konfidenta!«

Poveljnik je bil besen. Poslal je vso posadko v zasedo. Toda za partizane se ni podal. Bal se je noči. Noč je bila vselej partizanska zaveznica.

Ze naslednji dan so partizani zvedeli, kaj se je pripetilo pastirju Grogi. Doletela ga je kazen, ki jo je zaslužil. Ni jim je bilo treba izvršiti, ker jo je prejel od tistih, ki jim je služil...

(Iz »Partizanske skicirke«)

„Kurirčkova pošta“ za Titov rojstni dan

Uredništvo „Kurirčka“ in republiški odbor za proslavo dneva mladosti sta organizirala pohod z naslovom „Kurirčkova pošta“. Tako so v sredo iz štirih slovenskih krajev: Crmošnjice, Podnana-

Heratj pa bodo morali pionirji-kurirji pravilno vpisovati v dnevnik predajo in prevzem pošte. Ob predaji in prevzemu pošte so že bile in še bodo na pionirskih odrednih proslavah. Na Gorenjskem nosijo kurirčkovo pošto pionirji iz osnovnih šol Tržiča,

Dupelj, Naklega, Kranja, Zabnice, Skofje Loke, Rateč in Planice in drugih krajev. Vsi pozdravi morajo biti do 23. maja v Ljubljani, od koder jih bo predsednik Zveze združenj borcev Slovenije Janko Rudolf odnesel tovarišu Titu v Beograd.

**mlada
rast**

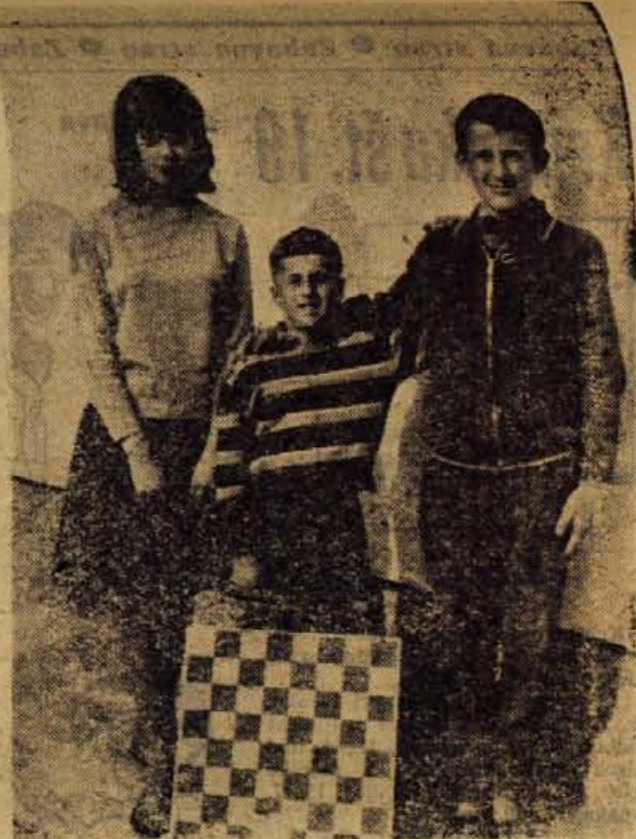
RIBE - PIJANKE

sa, Celja in Begunj na Gorenjskem začeli pionirji prenašati od pionirskega odreda do odreda pozdrave predsedniku Titu za njegov rojstni dan. Pionirji bodo morali pošto hitro in iznajdljivo po najkrajši poti in točno prenašati vse do nekdanje vmesne kurirske postaje TV -15 v Ljubljani.

Gojenje rib v akvarijih ni tako zelo enostavna stvar, posebno ne, če je gojitelju za to, da se ribe množijo. Da bi to dosegli, se poslužujejo različnih sredstev: segrevajo vodo v akvarijih, vodi dodajajo tolečni marmor, da bi voda postala trša, zdrobljeno hrastovo lubje in drugo.

Neka vrsta rib pa je v svojih zahtevah presegla vse svoje vrstnice: ikre odvrže šele takrat, če v akvarij kapnejo nekaj kapljic konjaka.

To čudno ribo je našel in odkril njene posebnosti Erwin Heinke. Imenoval jo je »plavo čudo«. »Plavo čudo« je lepa riba in njena ljubezen do alkohola izhaja od tod, ker v naravi živi v močvirjih riževih polj jugovzhodne Azije. Tam od časa do časa pride v korepinah rastlin do alkoholnega vrenja in tako se riba tudi v akvariju počuti kot doma, če začuti v vodi alkohol.



Danica Zitnik, Polde Kalan in Janez Starman so bili udeleženci republiškega šahovskega prvenstva iz Skofje Loke



Učenci šole „Simona Jenka“ v Kranju so z uspehom uprizorili v Prešernovem gledališču Golijsko otroško igro „Priznava in pastirček“. Delo bodo uprizorili enajstkrat, saj si bodo predstavo ogledale vse kranjske šole in šole bližnje okolice. Na odru nastopa okoli šestdeset učencev s petjem, baletom in igranjem. Včeraj zvečer so v Prešernovem gledališču igro ponavljali že tretjič

Sah je najlepša igra

SKOFJA LOKA — Da, sah je najlepša igra, so zatrjevali pionir Peter Kalan, mladinca Danica Zitnikova in mladinca Janez Starman po vrnitvi z republiškega mladinskega šahovskega prvenstva v Ljubljani. Čeprav je bilo v nenavadnem okolju tudi nekaj nevspešnosti, tako npr. z uro, ki neusmiljeno določa minute za poteze, pa s časovno stisko in z zastavico, ki pade prav takrat, ko šine človeku v glavo prava misel za odločilno potezo, in kar skriva sah še drugih podobnih tegob za mlade šahiste, so vendar vsi trije za pravičar uspešno zastopali osnovno šolo na Trati — Skofja Loka. Tako je Peter v svoji kategoriji zasedel četrto mesto med 15 udeleženci, Danica je bila enajsta, Janez pa od 17 mladincev trinajsti. Razmeroma slabo uvrstitve zadnjih hlevh je pripisati dejstvu, da sta igrala z zelo močnimi nasprotniki, ki so večinoma že »imeli kategorijo«. Naj bo temu že kakorkoli, poglavito je, da so se udeležili prvenstva, kjer so lahko vsaj nekoliko pogledali za kulise resničnega šahovskega življenja in si nabrali za napredek koristnih izkušenj. Zdej po prvenstvu je med šahisti na šoli razmislijanja in ugibanja kar precej, nič manj pa tudi navdušenja za „kraljevsko igro“. — V. R.

Lojze Zupanc: PUSTI GRAD

Med Radovljico in Kamno gorico je v davnih časih sredi puste pokrajine stal Pusti grad, v njem pa je živel graščak, ki je imel hčerko, takšno lepoticco, kakršne takrat ni bilo v vsej deželi. Graščak je bil surovež, a svojo hčerko je imel silno rad, zato tudi nobenemu snubcu, ki bi jo želel za ženo, ni odprl grajskih vrat.

Drugi otrok pa pustograjski graščak ni trpel v bližini. Se posebej pa je mrzel tlačansko otročad. In ko je nekega dne prinesla mlada tlačanka svojega otroka na grajsko njivo, kamor je prišla na tlako, je pred njo, ki je žela grajsko pšenico, ustavil konja jahanca ter jo nadrl:

»Zakaj pa si prinesla otroka s seboj?«
»Zato, ker je premajhen, da bi ga pustila samega doma,« je odvrnila mlada žena.

»K vragu tvoje žetje, če boš morala vardevati še dete in poslušati njegovo dretje!« je zarohnel surovi graščak in ukazal valptu, naj vekajoče dete odnese v grad ter ga zapre v temno ječo.

V gluhem in vlažnem prostoru pa je otrok vokal in vokal, dokler ni lačen in prestrašen zaspa. Šele pod noč, ko je bila grajska pšenica že požeta, je uboga mati smela priti po otroka.

A pustograjskemu graščaku se je njegova surovost kruto otepla! Ko je nedolžno dete spet

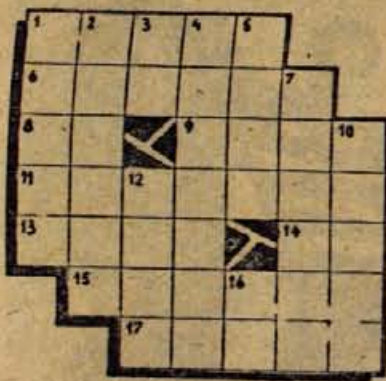
zaprl v temno vozo pod grajskim stolpom, sam pa odšel k hčerki, ki se je sprehajala po grajskih sobanah, je lačno in premrlo dete v grajski ječi vekalo in vekalo, da je prebudilo zmaja, ki je že sto let drnjohal pod grajskim stolpom. Tamkaj bi bil zlahka smrčal še sedemkrat sto let, če bi ga vekajoče dete ne bilo prebudilo.

Ko pa se je zmaj prebudil, je vstal in se zaspno pretegoval, da je s svojo silno močjo razrnil stene in razmaknil hrib. Zazeval je prepad, vanj pa se je sesul grad, ki je pod skalinami pokopal surovega graščaka in njegovo hčer.

Med razvalinami pa je ostala cela samo grajska voza, kjer je vokal otrok, ki ga je mati poiskala ter ga odnesla domov, za vselej rešena hudobnega graščaka.

voza — ječa

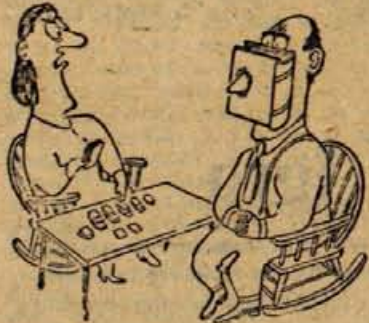
Križanka št. 19



Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično.

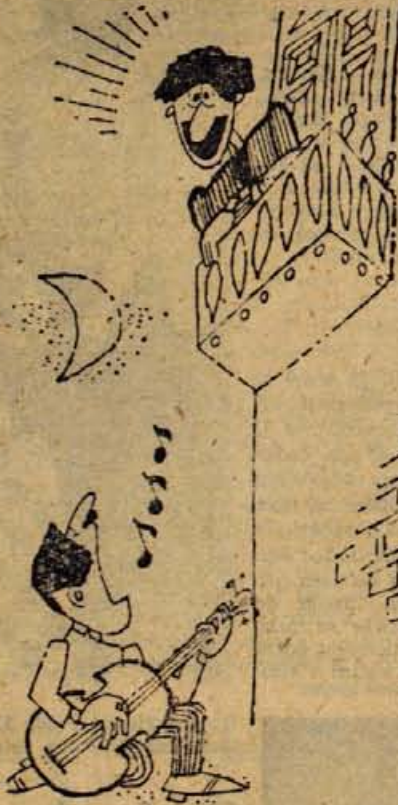
1., 1. popolna zmaga pri taroku, 5., 2. Cincar, 8., 3. kratica za ljudski odbor, 9., 12. prav tak, 11., 4. ime dveh kontinentov, 13., 5. morske ribe, 14., 16. nemški predlog, 15., 7. spaka, 17., 10. prekop.

Ukor



— Kaj nameravaš res vedno tiščati svoj nos v knjigo!

Zamenjava



Moje sestre ni doma, pa me je prosila, da vas poslušam!...

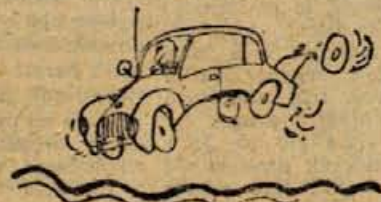
Rešitev križanke št. 18

VODORAVNO: 1. renegat, 8. tropine, 9. VA, 10. Ivan, 11. vse, 12. stek, 14. ti, 16. rigoroz, 18. Krapina.

Cesta prvega razreda



Cesta drugega razreda



Cesta tretjega razreda



HOROSKOP

VELJA OD 18. DO 25. MAJA



OVEN (21. 3. do 20. 4.) — Nekdo budno spremlja tvoje početje in si misli svoje. Sčasoma ti bo očitano. Zaupni pogovori te vznemirijo.



BIK (21. 4. do 20. 5.) — Neke novice te razveselijo. Srečanje z uniformo brez posledic. Pazi: v hiši še ni popolnega sporazuna!



DVOJČKA (21. 5. do 20. 6.) — Ponudila se bo prilika, da nekomu pomagaš. Razmisliš o praznovanju povezanem z izletom.



RAK (21. 6. do 22. 7.) — Z novim poznanstvom se uresničijo stare želje. Odsotnost v prijetni družbi. Naoredovanje v službi.



LEV (23. 7. do 22. 8.) — Nekdo bo nepovabljen potrkal in pozvonil, a se ga vseeno razveseliš. Majhen incident v družbi.



DEVICA (23. 8. do 22. 9.) — Nečesa te obdolžijo, a dokažeš nasprotno. Dragi oseba nasede klevetam, zato te bo bolela glava.



VEŠTNICA (23. 9. do 22. 10.) — Nekdo poskuša na tvoj račun ribariti v kalnem, pa mu ne uspe najbolje. Srečanje v avtobusu z globljimi posledicami. Kolegi te hvalijo.



SKORPIJON (23. 10. do 22. 11.) — Zaradi tvoje nerodnosti se marsikaj izve, da ti bo sila neprijetno. Pazi, komu posojaš denar. Obeti v službi. Na izletu odprti oči.



STRELEC (23. 11. do 22. 12.) — Nekdo iz bližnje okolice brusil jezik na tvoj račun. Na precejšnji svojih zmožnosti. V soboto zveš za neprijetne novice o sebi. Darilo.



KOZOROG (23. 12. do 20. 1.) — Prijetna novica iz ust uradne osebe. Preštej svoje prihranke. V sredo izprašaj vest dragi osebi ali jo zalezuji. Ne bo ti žal.



VODNAR (21. 1. do 19. 2.) — Telefon te vznemiri in spomni na obljubo. Ob novici pogledaš najprej z belim, nato šele s črnim.



RIBI (20. 2. do 20. 3.) — Priložnost, da uveljaviš svoje mnenje. Prehodne težave v službi. Nekaj časa se še vzdrži, potem pa z aduti na dan. V pismu bo resnica.

Bitka na Volgi

metali na meče ali ukazali svojim vojakom, da so jih ubili. Saj to je samo po sebi umevno. Varus je npr. ukazal sužnju, naj ga umori... V tej vojni nihče več ne postane feldmaršal. Ne hvali dneva pred večerom! (Hitler te svoje obljube ni držal. Povišal je še nekaj generalov v feldmaršale.) Zeitzler: »Tako smo bili prepričani v sročen konec, na zdaj je pa vse veselje...«

Hitler: »Da bo konec heroičen; smo kajpak morali pričakovati.«

Zeitzler: »Res, nič drugega človek ni mogel pričakovati...«

Hitler: »Le kako bi kdo mogel drugače ravnati! Moram pa že reči, da je vsak vojak idiot, če zastavlja svoje življenje, vedno znova zastavlja svoje življenje.«

Zeitzler: »Voditelju armade je mnogo laže. Vsa armada ga gleda. Takemu pa res ne more biti težko vzeti si življenje... Navaden vojak seveda, temu je to težko...«

Hitler: »... mene to zato tako boli, ker je neznačajan slabič izbrisan junaštvo tolikih vojakov. In kaj bodo storili zdaj vojaki? Pogajal se bo, skliceval se bo na to. Boste videli, ljudje bodo padali vedno niže in niže in bodo zagazili v popolno neznačajnost.«

Zeitzler: »Menil sem, da bodo Rusi izkoriščali Paulusovo smrt, zdaj je pa še slabše...«

Hitler: »V najkrajšem času bo govoril v radiu, boste videli! Pa Seidlitz in Schmidt bosta tudi govorila. Zaprli jih bodo v kako klet s podganami in v dveh dneh jih bodo imeli tam, kjer bodo hoteli. Govorili bodo...«

... pravzaprav je treba reči, da to sploh ni bila kapitulacija. Hra-

ne ni bilo in Rusi so navalili nanje, ker so bili oslabei in so jih zajeli.«

Zeitzler: »Tudi jaz bi mislil, da je ta tendenca prava...«

(Ta pogovor je zapisan v Hitlerjevih »Pogovorih o položaju.«)

Množičen grob

Med tem so se ostanki XI. armadnega zbora še borili na severnem odseku Volgograda, toda drugega februarja je tudi tam odpor prenehal. Rusi so zbrali skupaj, kar je še preostalo živih in zdravih, in jih odgnali v ujetništvo. Ruski radio je javljalo: Pred Volgogradom je prenehalo vsako upiranje nemške vojske. V stalinerajski bitki smo ujeli nad 90.000 Nemcev s feldmaršalom Paulusom na čelu in mnogimi generali. Vojni plen je ogromen. Med ujetniki je okrog 25.000 ranjenec in bolnikov. — Stalinograd je masovni grob.

Ruski radio ni pretiraval. Volgograd je bil res masovni grob. Nad 150.000 trupel je ležalo v razvalinah Volgograda. 30.000 ranjenec so Nemci odpeljali po zračni poti, dokler je to še bilo mogoče, okrog 25.000 pa jih je ostalo tam.

Tako se je končala ena najbolj krvavih bitk, kar jih pomni zgodovina...